

MEDLEMSBLAD

Nr. 143

Desember 2014

Med dette gamle julekortet vil Historielaget sende en hilsen med ønske om god jul til alle sine 755 medlemmer med familie. Vi takker for all hjelp og støtte dette året og ønsker vel møtt til nye aktiviteter i 2015.

0020009

Redaktøren ytrer seg

I den senere tida har det skjedd så mye av aktiviteter i og rundt Historielaget at det kan være verdt en kommentar fra bladets side.

Denne utgaven inneholder mye stoff om dugnad, og det er fordi dugnadsarbeidet i laget er vår viktigste bærebjelke. Det er medlemmenes dugnadsinnsats som har brakt oss på et aktivitetsnivå som andre historielag kan misunne oss, og et medlemstall som vel ingen bygd i Norge på vår størrelse kan vise maken til. I fjor kunne vi notere vel 4500 dugnadstimer, og inneværende år ligger nok minst på samme nivå.

Givergleden til laget har vært formidabel. Vi har mottatt mellom 200 og 300 gjenstander og flere titusener kroner i pengegaver. Vi håper at våre medlemmer har forståelse for at vi iblant må si nei takk til gjenstander, da plassen ikke tillater oss å ha flere like ting.

Omkring oss skjer det også aktiviteter som kan få betydning for Austmarka og Historielaget:

En historisk sti gjennom bygda vil være ferdig ryddet og merket i løpet av neste år.

Finnskog Park er i ferd med å bli en etablert institusjon for kultur og næring på norsk og svensk side av grensen.

Norsk Skogfinsk Museum er i startgropa for å komme i gang med nybygg. Som medaktør i museet håper vi at et museumsbygg med god bemanning og kompetanse vil komme Austmarka Historielag til gode. Det er viktig at vi er med og løfter Finnskogen fram i samlet flokk og at vi slipper splittelse rundt Skogfinsk Museum. Samhold og fellesskap er Finnskogens styrke.

Det bladet du nå holder i, er på 40 sider. Så stort blad har laget ikke gitt ut før, og enda må vi la stoff vente. Men for all del – vi trenger stadig bidrag til bladet fra våre medlemmer, kanskje om hendelser fra barndom og ungdom, eller om noe du husker eldre folk har fortalt.

Redaksjonen og styret takker for all støtte dette året og ser fram til like godt samarbeid neste år.

God jul alle sammen!

Innhold

Nytt fra laget	3
Skolehistorie	6
Juleveden hogges	7
Slåttedugnad i Orala	8
Leve dugnadsånden	11
Silppu	13
Elektrisiteten kommer	14
Konfirmantbilde	19
Grasrotandelen	22
Norsk Skogfinsk Museum	23
Lia	30
Godt sagt	38
Austmarka-nytt	39

Nytt fra laget

Gaver til laget

Fra Mette (født Boli) og Arild Braathen: Ca. 90 gjenstander, samt bilder, avisutklipp og dokumenter. Gjenstander: 11 strykejern, 3 garnvinner, vevskje, rokkesnelle, visp av kvister, kubjelle, kuband, kobberkanne, kaffekopp fra 2. verdenskrig, blikkfat, rullekjevle, banketre, skøyte med tresåle, 3 bakespader, klepp og annen fiskeredskap, tvinge, rull til mangletre, kjeleunderlag, lue etter russisk krigsfange, tretrau, 2 sausakser, 2 tener, hengelås, 6 gafler m/beinskaft, 2 krølltenger, bjelle, div. jernredskap, 2 loddebolter, hoggjern, sigd, sag, blad til stokksag, øreklokker til radioapparat, globus, en del mindre gjenstander, jubileumsvimpel, 17. mai Norge 1814 – 1914. (Se bilde til høyere) Fra Ellefsrud (Gylterud) har døtrene til Helga og Olav Iversen, Sissel og Torunn, gitt oss flere bilder og bøker, samt Husqvarna symaskin, langspark, garnvinne, vekt, mangletre, kinne, ljàorv, 2 tvinger og utstyr

til å forme f.eks. tinnfat. Fra Bjørg Aulie: Kaffeboкс til Orala. Fra Per Øiongen: Vase, platter og bilder samt en mengde bøker som omhandler bl.a. historie og kunst. Fra Åge Karterud: Sand til golv i røykbadstua. Båregave ved Rune Skoglund's bortgang kr. 13.300. Båregave ved Anny Almes bortgang kr. 7.700.

Hjertelig takk for gavene.

Nye medlemmer

Eva Solheim, Sør-Fron. Odd Ingar Lilleberg, Austmarka. Hege Bjørndalen, Kongsvinger. Bodil Granstrøm, Austmarka.

Åpent hus for store og små 9. desember

Tirsdag 9. desember kl. 17.00 viser vi julefilm for barn på Arstun. Filmen er gratis, og det blir servert saft og kaker. Varighet ca. en time. Deretter er det åpent for de voksne til å betale medlemskontingent for neste år, eller å handle det vi har for salg. Julegavetips: Kongsvinger kommunes skolehistorie kr. 400,-. Kartpakke for Austmarka og Varaldskogen med turbeskrivelse kr. 200,-. Kalender kr. 70,-.

Gratis kaffe. Velkommen!

Badstuba til jul?

Røykbadstua på Tunet som brant i fjor høst, er nå bygd opp igjen takket være iherdig innsats av vårt håndverker-team. Vi har også kommet nokså helskinnet fra det økonomisk med bidrag fra forsikrings-selskapet, Skogfinske Interesser i Norge og en gavmild privatperson. I skrivende stund holder vi på med å mure opp badstuovnen, og hvis vi kommer i mål med det, blir det julebad lørdag 20. desember kl. 14.00. Med forbehold om at alt fungerer ønsker vi velkommen til skikkelig skogfinsk renselsesfest i røykbadstua.

Tirsdagskvelder på Arstun 2015

I vinter vil Historielaget ha temakvelder annenhver tirsdag kl. 19.00. Programmet for kveldene er ikke bestemt ennå, men vi satser på å ha filmkvelder, foredrag og kurs. Det foreligger planer om kurs i slektsforskning og guiding. For nærmere informasjon, følg med i Glåmdalen, plakattoppslag ved Joker, facebook eller på vår hjemmeside. Våre temakvelder er 13. og 27. januar, 10. og 24. februar, 10. og 24. mars.

Austmarka-kalenderen til salg

Historielagets kalender for 2015 med motiver fra gamle Austmarka kan i disse dager kjøpes av selgere på Austmarka og i Kongsvinger. Andre kan bestille kalenderen hos Rolf Amundsen, tlf. 993 95700. Den blir også lagt ut for salg hos Joker Austmarka. Pris kr. 70,-.

Leie av lokaler på Arstun

Ønsker du å leie møterommet på Arstun til et arrangement, kan du ta kontakt med Elisabeth Lindberget, tlf. 930 20411.

Vi har justert utleieprisene, slik at de fra 1/1 2015 er: Møter og kortere sammenkomster kr. 300,-. Fester og heldags arrangementer kr. 1000,-. Garderoben og kontoret på Arstun er blitt pusset opp i høst. Yngve Fjellseth har stått for arbeidet. Golvet i salen er bonet.

Årsmøtet 2015

Vi varsler allerede nå at Historielagets årsmøte blir holdt **søndag 22. mars kl. 17.00 på Arstun**. Nærmere innkalling til møtet vil skje i neste nummer av medlemsbladet.

Skolehistorie

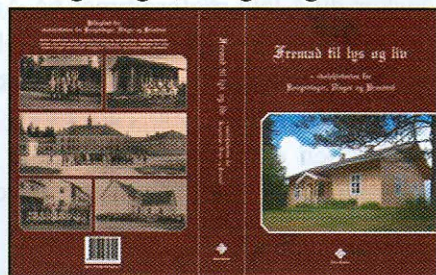
Av Vidar Pedersen

Onsdag 12. november ble det holdt boklansering i Kongsvinger Bibliotek. Skoleboka "Fremad til lys og liv", ført i pennen av Johan Seglsten, ble for første gang presentert for et større publikum.

Historielagene i kommunen, Austmarka, Brandval, Granli og Kongsvinger-Vinger hadde en stund snakket om å utgi skolehistorie da Johan kom med et konkret forslag om hvordan dette kunne settes ut i livet. Onsdag ble altså boka tilgjengelig for publikum. På bildet til venstre takker Asne Stolpe, på vegne av historielagene, forfatteren Johan

Seglsten for vel gjennomført prosjekt. Boka er blitt en solid dokumentasjon av skolehistorien i Kongsvinger, Vinger og Brandval kommuner fra den spede begynnelse fram til 1964. Boka er på hele 600 sider, har 440 bilder, 160 illustrasjoner, 100 skolehus er avbildet, 1800 personer avbildet, 800 personer navngitt og 450 lærere omtalt. Utover dette inneholder boka mye generell lokalhistorie og mye om samfunnsutviklingen. Dette innholdsrike verket kan bli ditt for 400 kroner. Austmarka Historielag har et stort opplag av boka for salg. Vi planlegger å gå rundt og tilby boka før jul. Skulle du ikke orke å vente til noen kommer på døra, kan du kjøpe boka ved å ta kontakt med Vidar Pedersen eller Rolf Amundsen. Alternativt kan du sende en henvendelse via kontaktskjemaet på historielagets hjemmeside – www.austmarkahistorielag.no. Vi kan naturligvis sende boka til deg, men da kommer porto på 90 kroner i tillegg.

Juleveden hogges

Signaturen F. . . skriver i Hedemarkens Amtstidende 29/12 1914 om forberedelser med å hogge ved til jul. Han skriver fra Finnskogen. Hvor hen på Finnskogen er ikke kjent. Det kan være på Austmarka eller lenger nord. Uansett – tradisjonen var nok slik her i bygda som omtalt nedenfor. Rettskrivningen er noe modernisert. Red.

«I gamle dager var det skikk og bruk på gårdene å stå tidlig opp juleaftensmorgen og hugge den fornødne kjøkken- og ovnsved for hele julen, som da varte inntil 20.-dagen, og da gikk det nokså muntert til i vedskålen, ved hjelp av dobbeltrenset brennevin på 39%. Jeg husker fra min spede ungdom flere julevedhugster og deriblant en:

Gubben får tilsa gammeldrengene, som nå var gift og arbeidet som dagleiere, å møtes kl. 3 juleaftensmorgen til vedhugging. Kl. halv 3 kom begge to, - litt mat og kaffe samt en dram og etterpå i skålen.

Arbeidet ble av Nils fordelt således: de to ankomne samt drengen kløyvet, min eldre bror skar lange kubber, og jeg som mindreårig passet lyset, som besto av en liten skorsten i hjørnet av skålen og en haug tyri så fet som en julegris, ved siden av ildstedet.

Den første time gikk øksene kraftig og sikkert, og vedhaugen vokste. Klokken halv fem en dram på hvert ben pro persona, unntatt meg som etter besindig erklæring av Nils ikke tålte sterkt. Øksene gikk nå fortere, og tungene løsnet litt under arbeidet; av og til rette på ryggen, for vedhuggingen leiter på eldre rygger.

Klokken halv seks utbryter Nils: - Nei, nå får du varme litt på flaska gøtt, og gi oss en! Og dette måtte av meg utføres punktlig med atter to pro persona. Så en liten pipehvil attåt, en dram at börja med, og så på'n igjen. Nå gikk samtlige økser lystig en god tid med noen ustø hugg av og til, de ble hyppigere dess lenger det led utpå. Vedhaugen hadde nå adskillig omfang.

Klokken 7 atter pipehvil med drammer og dertil akkedering mellom gammel-drengene hvem som hadde hatt beste kjørehesten på gården. Denne dispuitt var alltid gjengs dem imellom når de fikk av de sterke saker. Nå hugg de en tid så vedskiene fløy rundt i skålen, skarpe

replikker falt som hagl, især mellom Nils og Bernt, idet den yngre gårdsdrenge Arne inntok et mer passivt standpunkt.

Flasken var tom, en ny hentet og halvdrukket, og dagen begynte å vise seg, da min bror erklærte at nå skulle det være dagværd, og man begav seg inn i kjøkkenet for å gi seg i kast med sylte, lefse og melkegryn samt juleøl, brygget av malt, med en stiv dram til.

Disputten mellom de to drengene ble nå mer høyrøstet med enkelte kraftige eder iblant, så min far erklærte at hvis de godvillig ville bilegge striden, så skulle de få en flaske brennevin på hjemturen, og dette ble akseptert.

Det viste seg dog at Bernt var for ustø til å gå, så min far bad bror Ole å sette i en hest og følge ham hjem, da kulden var oppe i de 20 grader, og han lett kunne fryse seg fordervet. Ved hjemkomsten hadde han vært nokså frossen på fingrene, og da kona hans kokte poteter, hadde han lagt begge hender oppi den kokende gryte. Dette hadde senere ikke bekommet ham vel, ettersom kjerringen fortalte mor.

Men juleved ble det».

Vellykket slåttedugnad i Orala

Av Wenche Skaar. Foto Elin Larsen.

Da sommeren var på hell, nærmere bestemt lørdag 16. august, møttes arbeidsgruppa i venneforeningen til slåttedugnad i Orala.

Tiril og Aurora kjører vekk vedkubber

I mangel på hest måtte Jarl, John og Thor trå til

Det hviler en egen ro over Orala, og det kjennes godt å treffe andre likesinnede for felles innsats for dette flotte stedet. Uteområdene er store, og det er tungvint både å klippe og rake på den ujevne grunnen, men ingen så ut til å bry seg nevneverdig om det. Vi får heller ikke bruke traktor med store hjul der oppe, har eier, Skogfinsk, bestemt, og hester hadde vi ikke, så da fikk vi bruke de hestekreftene vi hadde! Nød lærer naken kvinne å spinne, heter det, så de "gutta" som minnet mest om dølagramper, ble spent for presenningen og hyppet av gårde! Lass etter lass med gras forsvant ned bak låven etter hvert som vi jenter hadde raket sammen haugene av slått gras. Det ble slått både med ljà og kantklipper, og dette arbeidet var det nok mannfolka som hadde best dreis på.

Middagspause på kjøkkenet i Orala

Pauser må slåttefolk ha, og vi stablet oss rundt utebordet for kaffe, drikke og hjemmebakke kaker. Trivselen blir stor der folk møtes frivillig for å jobbe, og latteren sitter løst. Ny lærdom er det også mulig å tilegne

selv, det er alltid noen som har noe å fortelle, både om gården og skikker i gamle dager.

Været var litt så som så; vi fikk testet regntøyet en kort stund, men stort sett var det opphold og passe temperatur.

Det fine med slike dugnader er nok at alle har noe å bidra med. Alle kan gjøre noe, alle jobber mot samme mål og bidrar etter egen evne og hva man kan klare. Barn, barnebarn, bikkjer og kalver - alle bidrar på sitt vis.

Da matklokka klemtet sånn omtrent midt på dagen, var vi nok både litt slitne og sultne alle mann. På kjøkkenet hadde innejentene fyrt opp i ovnen, varmet store kjeler med hjemmelaget brun lapskaus, dekket koselig på bordet og sørget for drikke. Lapskausen var av det rause slaget med kort vei mellom kjøttbitene, og så god at det ble helt stille rundt det store bordet. Der satt vi, skulder ved skulder og gryntet og spiste, og som en av deltakerne så riktig sa det: "Nå ser man hvor viktig alle ledd i slike dugnader er, maten betyr også veldig mye!" Og hun har så rett! Vi spiste kanskje mer enn vi hadde godt av alle sammen, og det var trivelig å bli bedre kjent med de andre og også høre mer om selve gården og venneforeningens oppgaver framover.

Utpå ettermiddagen skjønnte vi at vi faktisk kom til å bli helt ferdige med slåttene denne dagen, og vi la nok inn noen ekstra krefter for akkurat det! Å skue utover verket til slutt og kjenne at kroppen hadde blitt brukt til annet enn å holde beina lengst mulig vekk fra hodet, var en god følelse. Dette gjør vi gjerne igjen! Takk til de andre som deltok og spesielt takk

til leder i venneforeningen for godt planlagt og gjennomført dugnad! Det er godt å være rakstertaus når bonden er god leder!

Jeg håper flere har lyst til å være med på dugnader framover, både i Orala og andre som Historielaget trenger folk til! Det eneste du risikerer er å få nye venner, le godt, bruke kroppen på reelt arbeid og ikke minst kjenne gleden av å gjøre noe nyttig sammen!

Leve dugnadsånden!

Av Åge Sørmoen

Et av grunnelementene i et sivilisert samfunn er å gjøre ting i fellesskap. Helt fra tidenes morgen har det vært nødvendig for mennesket å yte hjelp til familien, naboer, til kolleger og til samfunnet når flere krefter trengtes for å løse felles oppgaver.

I vårt moderne samfunn ser vi dessverre tendenser til at folk har nok med seg og sitt og sine. En merker det i foreningsliv, i borettslag, når det gjelder idrett, hobby og fritidssysler – og ikke minst i dugnadsarbeid. Mange klager over hvor vanskelig det er å få med folk på dugnader.

På Austmarka er det ikke riktig så ille – og slett ikke i Historielaget! I fjor kunne vi notere 4500 dugnadstimer, og vi kommer nok opp i et lignende tall når dette året er oppsummert. Uten dugnadsinnsatsen ville ikke Austmarka Historielag ha vært rare greiene - kanskje ingen ting. Medlemsbladet har snakket med noen av våre ildsjeler for å høre hva som inspirerer til denne uegennyttige innsatsen.

Elisabeth Lindberget står for utleie av Arstun og Bråtastua. Hun er en nyttig person å ha når det gjelder rengjøring, rydding, pynting og baking.

- *Jeg liker å rydde og pynte, også for andre. Jeg trives når jeg får gjøre det jeg har lyst til. I Historielaget er det så mange gjøremål at de fleste kan finne noe de har interesse for.*

Øivind Strandseter, også kalt «Orainen», trives godt i Orala og har svært mange timer der med gjerding, snekring, skogrydding, redskaper og slått blant annet.

- *Jeg har stor respekt for kulturen til de første som ryddet og bosatte seg på finnetorp som Orala. Jeg vil gjerne være med å bevare bygninger og levemåte for ettertida. Skogfinnene var arbeidssomme og levde som andre finner etter mottoet: «Arbeta, jäklar, i graven får ni vila».*

Wenche Skaar bor i Oslo og har hytte på Vestmarka. Hun har også slekt og venner på Austmarka og vanker en del der. Wenche har blitt en Orala-venn og har allerede vært på flere dugnader og besøk der.

- *Jeg har alltid likt å gjøre ting sammen med andre. Ved å løfte i flokk kan vi få til det utroligste. Det er også viktig å ta vare på kulturtradisjonene på bygda og på Finnskogen. – Og ikke minst – det sosiale ved å gjøre noe sammen er den beste belønningen for arbeidsinnsatsen!*

Per Møller er en svært nyttig mann i mange sammenhenger. Han er med og gjør det rent og ryddig rundt husene på Tunet og Arstun. Per er aktivt med i «snekkergruppa» som har drevet på Nystu'n og badstua.

- *Det sosiale er viktig. Vi blir en kameratgjeng som har det trivelig sammen. Dessuten er det godt å føle at en gjør noe nyttig.*

Mona Øverby har vært til stor nytte med å rydde opp i alt rot som hennes mannlige medarbeidere har skapt i lagets bygninger. Mona liker å lage mat, og hun er drivkraften på lagets tøndag sammen med Elisabeth.

- *Jeg liker å ha noe å gjøre og er glad i å lage mat. Dessuten syns jeg det er moro å gjøre noe nyttig for Historielaget.*

Finn Lunderbye er med sine 82 år nestor i dugnadsgjengen. Han er aktivt med i slåttearbeid og rydding av stier - og ikke minst når det gjelder å sette i stand maskiner og redskap.

- *Jeg har interesse for mekaniske ting og syns det er moro å få gamle maskiner og redskaper til å fungere. Det er også trivelig å drive med kroppsarbeid, og i slåttedugnadene har vi hyggelig sosialt samvær.*

Dugnadsgjengen som har gjenreist røykbadstua på bygdetunet etter brannen i fjor høst. Fra venstre John Martin Øverby, Per T. Møller, Per Skoglund og Tore Eriksen. Foto: Tove Embre,

Skogfinske matretter:

Silppu

Silppu (utt. silpo) er en smakfull og mektig matrett som skogfinnene har brukt lenge. Retten inneholder poteter, og den er såpass gammel at det er mulig det ble brukt neper i tida før poteta fikk innpass.

Det er mange variasjonsmuligheter når det gjelder å lage silppu. På kulturminnedagen 14. september ble denne retten servert på Tanken, Svullrya. Den kan gjøres omtrent slik:

Skjær lettsaltet flek (eller bacon) i terninger.

Stek flesket sammen med omtrent dobbel mengde kokte poteter som hakkes i terninger. Potetene skal ikke være for mye kokt.

Mens dette stekes i panne, tilsettes hakket løk etter smak.

Tilsett mjølk og la det småkoke til det får konsistens omtrent som lapskaus.

Serveres med tyttebærsyltetøy.

Retten vi spiste på Svullrya var pyntet med tomat og salat. Dette var nok ikke vanlig på Finnskogen, men det var dekorativt og godt!

Elektrisiteten kommer

Av Åge Sørmoen

Brødbølfoss kraftstasjon sto ferdig våren 1921, men det skulle ta over 40 år før hele Austmarka var forsynt med elektrisk kraft. Ja, enda var det noen avsidesliggende plasser som aldri fikk installert strøm.

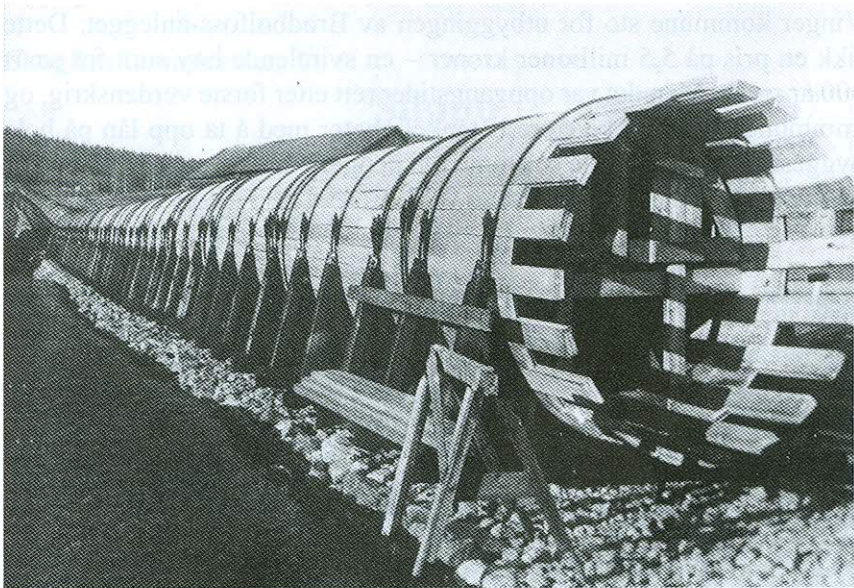
Før vi beskriver denne store utbyggingen, må vi nevne at det faktisk fantes elektrisitet på Austmarka så tidlig som midt på 1890-tallet. Ved Skullerud Dampsag (Kiærsga) hadde de da en liten lokomobil som drev en generator. Denne ga strøm og lys inne på sagbruket og ute på planketomtene. Også i arbeiderboligen Bygningen var det lyspærer, og trolig var det også tilfelle på Smedhaugen der sagsmeden bodde. Det fortelles at folk kom langveis fra for å se det elektriske lyset.

Vinger kommune sto for utbyggingen av Brødbølfoss-anlegget. Dette fikk en pris på 5,5 millioner kroner – en svimlende høy sum for snart 100 år siden. Men det var oppgangstider rett etter første verdenskrig, og kommunen hadde ikke store betenkeligheter med å ta opp lån på hele byggesummen. Det ville strømme inn penger både fra strømaabonnerter i Vinger og fra nabokommunene.

Kraftstasjonsbygget ved Brødbøl ble bygd 1920, og hele anlegget sto ferdig 1. mai 1921.

Utover på 1920- og 1930-tallet falt konjunktorene kraftig, og det store lånet ble en tung belastning å betjene. Når abonnentene attpåtil ikke maktet å betale strømregningen, førte det til misligholdt lån, og panthaverne tok anleggene til brukelig pant og stiftet A/S Brødbølfoss Elektrisitetsverk. Vinger kommune måtte nå leie anlegget av dette selskapet. Under slike økonomiske tilstander er det forståelig at utbyggingen av ledningsnettet tok lang tid. Krigsutbruddet i 1940 gjorde heller ikke forholdene bedre.

Fra byggingen av rørgata ved Brødbølfoss. Den var i sin tid Europas lengste trerørgate.

Det var ikke alltid så lett å gi abonnentene en sikker strømforsyning. Ofte falt den ut, og det ble mørkt i mange hjem. Det kunne skyldes vindfall på ledningsnettet, tordenvær, eller for lite vann i magasinene. På Kongsvinger kunne de da omsider få koblet til strøm fra Lier kraftverk. Driftsbestyrer Engelbreth ved Brødbøl måtte tåle atskillig kritikk når strømmen ble borte. Signaturen Hammar (Ole Smestad) hadde 13/7 1937 ei vise i Kongsvinger Arbeiderblad om strømmen fra Brødbølfoss. Den går på melodien Når lysene tennes der hjemme:

*Hver gang brødbølfossmørket seg senker
mine tanker til parafin går,
og jeg smiler av Engelbreths renker
når i Kongsvingers gater jeg går*

Refreng:

*Snart vil lysene tennes fra Lier,
for i strømmer går vannet jo der
og gir lys til vårt lands minste byer
skjønt det lyser med mye besvær.*

*Når en skydott på himlen seg viser,
mine tanker til Brødbølfoss går,
Hvordan går det, mon tro om det lyser,
eller kanskje at e-verket står.*

*Når en dompap mot ledninga flakser
mine tanker til pærene går,
for da stanser turbiner og akser
og hjulene rundt omkring står.*

*Når en bris blåser opp over strøket,
mine tanker til hjemmene går,
for jeg vet da har stolpene røket
og at mørket i hjemmene rår.*

Ref.:

*Snart vil lysene tennes fra Lier,
for i strømmer går vannet jo der
og gir lys til vårt lands minste byer,
skjønt det lyser med mye besvær.*

Da kraftverket sto ferdig i 1921, gikk linjenettet stort sett nord og sør langs dalføret fra Kjerret til Masterud. Det var ikke mange sidegreiner, og de som falt utenom, måtte vente i mange år før strømmen kom. Først rundt 1950 ble det fart i utbyggingen.

En boligstatistikk fra 1950 viser at av 1095 husstander i Vinger kommune var 305 uten elektrisk strøm, 687 uten innlagt vann, og hele 1057 hadde ikke innlagt bad.

I desember 1952 kom elektrisiteten til Høybygrenda og likeledes til Kolbjørnsrudsetra ved nordre Billingen. Grunneierne langs linja til Kolbjørnsrudsetra måtte bidra med stolper og med arbeidskraft til å reise stolpene. Slik var det muligens også langs andre ledningstraseer på Austmarka.

Finn Dalbakk var 12-13 år da det kom strøm til Grorud ved Billingen, der han vokste opp. Noe elektrisk utstyr ut over lyspærer ble ikke kjøpt inn i første omgang, men Finn syntes det var som et eventyr å se at det lyste fra vinduene i alle nabohus. Da strømmen ble koblet på denne

